

Conclusie

van de Advocaat-Generaal B. Janssens de Bisthoven

in de zaak A 94/4 - Openbaar Ministerie tegen Van der Haegen en Rouaen

1. De Correctionele Rechtbank te Gent waarbij een vervolging wegens inbreuken op de stedenbouwwet aanhangig is gemaakt, heeft bij vonnis van 29 november 1994 op vordering van de gemachtigde ambtenaar het herstel van de plaats in de vorige staat bevolen en heeft, alvorens uitspraak te doen over de vordering van genoemde ambtenaar om beklagden te veroordelen tot betaling van een dwangsom voor het geval dat aan genoemde maatregel niet wordt voldaan, het Benelux-Gerechtshof de volgende vraag van uitleg gesteld : "kan de gemachtigde ambtenaar beschouwd worden als een partij in de zin van de Eenvormige Wet op de Dwangsom, en kan derhalve de dwangsom worden uitgesproken op de vordering van de gemachtigde ambtenaar wanneer deze zijn vordering tot herstel rechtsgeldig aanhangig heeft gemaakt zonder zich evenwel burgerlijke partij te stellen".

2. De voorgelegde vraag betreft de uitlegging van artikel 1385 bis, lid 1, van het Gerechtelijk Wetboek, en artikel 1, lid 1, van de Eenvormige Wet betreffende de dwangsom. Die in die bepalingen neergelegde regel vormt een gemeenschappelijke rechtsregel die als zodanig is aangewezen op grond van artikel 1 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof.

3. In artikel 65, § 1, van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw is bepaald, dat de gemachtigde ambtenaar de rechtbank waarbij een vervolging aanhangig is gemaakt, kan verzoeken diverse maatregelen te bevelen, onder meer herstel van de plaats in de vorige staat. De gemachtigde ambtenaar is een beambte van de overheid die de bevoegdheden van deze laatste bij delegatie van de bevoegde minister uitoefent. Hij handelt in het algemeen belang ¹.

4. Blijkens de rechtspraak van het Hof van Cassatie is de vordering van de gemachtigde ambtenaar tot herstel van de plaats in de vorige staat aan geen vormvereisten onderworpen. Het is die ambtenaar nochtans verboden zich daartoe burgerlijke partij te stellen. De gemachtigde ambtenaar zou immers niet kunnen beweren persoonlijk te zijn benadeeld door het misdrijf en dus partij in het geding zijn, aangezien zijn vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat slechts de uitoefening is van een keuze die de wet hem in zijn hoedanigheid gelaten heeft ².

5. Kan de gemachtigde ambtenaar, hoewel hij geen partij in het geding in de hoedanigheid van burgerlijke partij is, de rechtbank verzoeken dat aan het bevel tot herstel van de plaats in de vorige staat een dwangsom zou worden verbonden ? Het antwoord op de vraag lijkt mij zonder enige twijfel voort te vloeien uit de uitleg welke door uw Hof aan de woorden "op vordering van een der partijen" van artikel 1, lid 1, van de Eenvormige Wet is gegeven.

6. In het op 29 november 1993 in de zaak A 92/4 gewezen arrest is door het Benelux-Gerechtshof voor recht verklaard :

"dat wanneer, zoals hier, de nationale wet het mogelijk maakt in het kader van een rechtspleging op eenzijdig verzoekschrift de rechter te verzoeken een ander te bevelen iets te doen, degene die krachtens de nationale wet bevoegd is in dat kader aan de rechter een dergelijk bevel te verzoeken, moet worden aangemerkt als 'een der partijen' op wier 'vordering' de 'hoofdveroordeling' wordt uitgesproken, een en ander in de zin van artikel 1 van de Eenvormige wet ;

dat daarbij - mede in aanmerking genomen dat een dwangsom kan worden verbonden aan een in het algemeen belang gegeven bevel (arrest van 6 februari 1992 in

¹ Zie onze conclusie voorafgaand aan 's Hof's arrest van 6 februari 1992, in zake Nusgens en Cox tegen Waals Gewest, zaak A 90/1, Jur., d. 13, nrs. 7 en 8, pp. 36 en 37

² Cass., 20 januari 1993, A.R. nrs. 9672, 9817 en 9894, A.C., 1993, nrs. 39, 39 bis en 39 ter, met name 3e zaak en noot 11, p. 77

de zaak A 90/1, ...) - voor de toepassing van de bepalingen van de Eenvormige wet onverschillig is of de verbintenis ten aanzien waarvan een bevel tot nakoming wordt gevorderd, bestaat tegenover de vorderende partij dan wel tegenover een derde-belanghebbende, en evenzeer of de vorderende partij door die vordering een eigen, persoonlijk belang dient, dan wel enkel voldoet aan een verplichting die voor hem uit hoofde van zijn ambt of aanstelling uit het nationale recht voortvloeit"³.

7. Dat arrest volgt op eerdere arresten waarbij in het ene de strekking van de woorden "op vordering van een der partijen" op een welbepaald punt wordt gepreciseerd⁴ en in het andere arrest wordt beslist dat de eenvormige wet toelaat dat een dwangsom wordt opgelegd teneinde de tenuitvoerlegging te verzekeren van een bevel tot herstel van de plaats in de vorige staat, welke burgerrechtelijke maatregel krachtens de nationale wet door het strafgerecht moet worden uitgesproken als verplichte aanvulling van de strafrechtelijke veroordeling⁵

8. Met de uitleg die wordt gegeven van artikel 1, lid 1, van de Eenvormige Wet betreffende de dwangsom in uw arrest van 29 november 1993 waarvan de Correctionele Rechtbank te Gent geen kennis lijkt te hebben gehad, wordt de door dat rechtscollege gestelde vraag op alle punten beantwoord.

9. De gemachtigde ambtenaar kan krachtens de nationale wet het strafgerecht om herstel van de plaats in de vorige staat verzoeken. Hij dient derhalve te worden beschouwd als een der partijen op wier vordering de hoofdveroordeling wordt uitgesproken in de zin van artikel 1 van de Eenvormige Wet. Aangezien de op vordering van genoemde ambtenaar opgelegde dwangsom verbonden is aan een in het algemeen belang gevorderde en bevolen maatregel, doet het er niet toe dat de gemachtigde ambtenaar niet in de hoedanigheid van burgerlijke partij optreedt.

10. De gestelde vraag dient mitsdien bevestigend te worden beantwoord.

Brussel, 18 juli 1995

³ Arrest van het Hof van 29 november 1993, in zake Tuypens tegen Van Hoorebeke c.s., zaak A 92/4, Jur., d. 14, p. 49 e.v. en de conclusie van de heer D'Hoore, Plaatsvervangend Advocaat-Generaal, met name nr. 7, p. 61.

⁴ Arrest van het Hof van 2 april 1984, in zake C.V. Valois Vacances et Loisirs tegen N.V. Edel Bureau Elit, zaak A 83/3, Jur., d. 5, p. 47 e.v.

⁵ In noot 1 hierboven geciteerd arrest van het Hof van 6 februari 1992, Jur., d. 13 p. 28 e.v.